

Konsekvensutredning med anledning av ändrade föreskrifter om utländska medborgares rätt till studiestöd

1 Sammanfattning

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har uppmärksammat att nämndens föreskrifter och allmänna råd om utländska medborgares rätt till studiestöd (CSNFS 2006:7) i vissa delar inte är helt i linje med de bemyndiganden CSN har att besluta om föreskrifter. Föreskriften bör därför ändras i dessa delar. CSN föreslår även att det tydliggörs i vilka avseenden en studerande kan anses vara varaktigt bosatt i Sverige och vilka omständigheter som kan utgöra särskilda skäl för att en studerande ska få studiestöd trots att han eller hon inte har permanent uppehållstillstånd. Det bör vidare framgå att endast uppehållstillstånd på vissa angivna grunder enligt Rådets Direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning kan utgöra grund för rätt till studiestöd.

CSN strävar också efter att myndighetens bedömningar och beslut ska bli mer transparenta och förutsebara. CSN föreslår därför att myndighetens föreskrifter och allmänna råd ska utvecklas och tydligare återge gällande praxis. CSN föreslår vidare en ny och tydligare struktur i myndighetens föreskrifter, t.ex. när det gäller särskilda skäl för att lämna studiestöd trots att en studerande inte har permanent uppehållstillstånd.

2 Överväganden och förslag

2.1 Bakgrund

Dessa föreskrifter och allmänna råd ändrades senast 2009 då de även trycktes om. Det har därefter uppmärksamats att de allmänna råden till 5-11 §§ i den aktuella föreskriften inte överensstämmer med regleringen i studiestödslagen. Mot den bakgrunden har CSN utrett på vilket sätt föreskriften bör justeras. Det har även beslutats om förändringar av utbildningen i svenska för invandrare enligt en proposition *Ökad individanpassning och en effektivare sfi och vuxenutbildning*.¹ Ändringarna som ska träda i kraft den 1 januari 2016, och börja tillämpas den 1 juli 2016, ställer krav på vissa justeringar i föreskriften.

CSN har också gjort en översyn för att säkerställa att föreskrifterna överensstämmer med regelverket och den praxis som finns på området. I samband med det arbetet har CSN funnit områden i föreskriften vilka bör förtydligas för att motverka risken för felaktig tolkning och tillämpning av regelverket.

¹ Prop. 2014/15:85, 2014/15:UbU13 och rskr. 2014/15:246.

De ändringar som föreslås är till största delen av språklig och redaktionell karaktär. I några fall föreslås ändringar i sak. Förslagen, och motiven till dem, följer nedan.

CSN:s bemyndigande att meddela föreskrifter inom detta område finns i 1 kap. 10 §, 2 kap. 3 § och 3 kap. 3 § studiestödsförordningen (2000:655).

2.2 Tillämpningsområde och definitioner

Förslag: Det förtydligas att föreskrifterna och de allmänna råden endast gäller utländska medborgare.

En ny definition införs, ”förälder”, och två definitioner tas bort, ”bosatt” och ”EES-medborgare”.

Den omständigheten att föreskrifterna och de allmänna råden endast gäller utländska medborgare bör framgå av den inledande paragrafen.

Förälder

Begreppet förälder förekommer i flera bestämmelser. Med förälder avses biologisk förälder eller adoptivförälder. En sådan definition överensstämmer med nuvarande praxis, enligt vilken styvförälder inte omfattas.

EES-medborgare

Enligt förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd används benämningen utländska medborgare i stället för EES-medborgare för att överensstämja med studiestödslagen. Definitionen avseende EES-medborgare kan därför utgå.

Bosatt i Sverige

I föreskrifterna, 3 §, finns i dag en definition av ”Bosatt i Sverige”. Motsvarande definition föreslås ingå i ett allmänt råd till 2 kap. 4 § andra stycket första punkten och 3 kap. 4 § andra stycket första punkten studiestödslagen, se avsnitt 2.3. Någon ytterligare definition behövs då inte.

2.3 Bosatt i Sverige

Förslag: Av allmänna råd bör framgå att vid bedömningen av om en utländsk medborgare är bosatt i Sverige bör 5 kap. 2-8 §§ socialförsäkringsbalken tillämpas.

Krav på folkbokföring i Sverige

I 3 § definieras ”bosatt i Sverige” som ”utländsk medborgare som är folkbokförd i Sverige”. Detta är i överensstämmelse med den praxis som tidigare tillämpats. Praxis har dock ändrats i december 2012. ÖKS uttalade då i ett beslut att CSN:s krav på att en person som har varaktig anknytning till Sverige också ska vara folkbokförd här inte var förenligt med EU-rätten.² CSN har därefter ändrat sin praxis och en person anses vara bosatt i Sverige om denne har sin egentliga hemvist (dvs. tillbringar dygnsvilan) här.

² ÖKS beslut 2012-12-03, dnr. 2012-04893.

Enligt 5 kap. 2 § socialförsäkringsbalken (2010:110) ska en person anses vara bosatt i Sverige om han eller hon har sitt egentliga hemvist här i landet. Enligt 5 kap. 3 § socialförsäkringsbalken ska den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som enligt 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) inte ska folkbokföras ska inte heller anses vara bosatt här. En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här i landet om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år. Vägledning vid bedömningen av var någon har sin egentliga hemvist kan hämtas i förarbetena till bestämmelsen i folkbokföringslagen (prop. 2012/13:120 s. 149). Enligt förarbetena till socialförsäkringsbalken ska begreppet bosatt i största möjliga utsträckning användas i dess betydelse enligt normalt språkbruk och i möjligaste mån återspegla de faktiska förhållandena. Den enskildes normala vistelseort bör därför tillmätas avgörande betydelse för var han eller hon ska anses bosatt (prop. 1998/99:119 s. 89).

I allmänna råd till 3 kap. 23 § studiestödslagen, intagna i Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel, anges att vid bedömningen av om en studerande ska anses vara bosatt i Sverige bör bestämmelserna i 5 kap. 2-8 §§ socialförsäkringsbalken tillämpas.

Tillämpningen av begreppet ”bosatt i Sverige” bör vara enhetligt. Allmänna råd föreslås därför till 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen som motsvarar det allmänna rådet till 3 kap. 23 § studiestödslagen i Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel och överensstämmer med nuvarande praxis.

2.4 Varaktigt bosatt i en annan EU-stat och uppehållstillstånd i Sverige

Förslag: Av allmänna råd bör framgå att en tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat endast har rätt till studiestöd om personen har rätt till likabehandling enligt rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning.

Krav på uppehållstillstånd på vissa grunder

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i frågan om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige om de har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och har uppehållstillstånd i Sverige (1 kap. 6 § andra punkten studiestödslagen). Detta skulle kunna tolkas som att en utländsk medborgare som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat har rätt till studiestöd för studier i Sverige oavsett på vilken grund han eller hon har beviljats uppehållstillstånd av Migrationsverket.

Utgångspunkten för denna reglering är Rådets Direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (det s.k. VABO-direktivet). Enligt direktivet ska uppehållstillstånd utfärdas för sådana tredjelandsmedborgare som har rätt till likabehandling. Rätten till studiestöd för tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat bör därför vara beroende av att uppehållstillstånd har meddelats i enlighet med vad som anges i det aktuella direktivet. Denna utgångspunkt har stöd i propositionerna *Genomförande av EG-direktiven om unionsmedborgares rörlighet inom EU och om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning* (prop. 2005/06:77) och *Anpassningar av studiestödet till vissa EG-direktiv, m.m.* (prop. 2005/06:134). Även ÖKS har gjort denna tolkning.³ Det är således endast personer som har status som varaktigt bosatt i annat EU-land och har beviljats uppehållstillstånd i Sverige utifrån sin status som varaktigt bosatt i annat EU-land som har rätt till studiestöd. Uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare med stöd av VABO-direktivet meddelas enligt 4 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97), dvs. uppehållstillstånd med Migrationsverkets klassningskoder H1-H5.

Det är således endast personer som har en viss typ av uppehållstillstånd som omfattas av rätten till studiestöd enligt 1 kap. 6 § 2 studiestödslagen och för att förtydliga vilka utländska medborgare som avses bör allmänna råd införas.

2.5 Uppehållsrätt

Förslag: Det tydliggörs i nya allmänna råd att CSN, vid bedömningen av om en utländsk medborgare har uppehållsrätt i Sverige, ska ta hänsyn till samtliga relevanta omständigheter.

Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd jämföras med svenska medborgare.

Studiehjälp och studiemedel får lämnas till utländska medborgare som har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här trots att de inte har permanent uppehållstillstånd under förutsättning att de har uppehållsrätt i Sverige enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) och har fått en varaktig anknytning till Sverige.

Prövningen av om en utländsk medborgare har uppehållsrätt i Sverige eller inte bör göras med utgångspunkt från samtliga omständigheter i det aktuella fallet. Det gäller t.ex. folkbokföringsuppgifter, uppehållstillstånd, uppehållskort eller intyg hos Migrationsverket. Det allmänna rådet om prövningen som CSN har meddelat bör på ett tydligare sätt återge att flera olika omständigheter kan ingå i prövningen. Med anledning av en ändring i 3 a kap 12 a § utlänningslagen (2014:198) bör också ”registrering” bytas ut mot ”intyg”.

³ ÖKS beslut 2010-02-01, dnr. 2009-03903.

2.6 Kravet på att ha bosatt sig i Sverige i visst syfte

Förslag: Bestämmelsen om att en person som har permanent uppehållstillstånd eller varaktig anknytning till Sverige ska anses ha bosatt sig i landet huvudsakligen i annat syfte än att studera här upphävs.

Enligt 2 kap. 4 § andra stycket och 3 kap. 4 § andra stycket studiestödslagen krävs det att en studerande *dels* är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd, *dels* har bosatt sig här huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här för att studiemedel ska få lämnas till studerande som inte är svenska medborgare. Att bosättningen ska ha skett huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning är alltså ett krav *utöver* att man har permanent uppehållstillstånd. I CSN:s nuvarande föreskrifter anges att en person som tidigare har varit studerande i Sverige ska anses ha bosatt sig i landet huvudsakligen i annat syfte än att studera här om han eller hon har permanent uppehållstillstånd eller varaktig anknytning till Sverige (4 §). Bestämmelsen innebär alltså att kravet på att ha bosatt sig här i annat syfte än att genomgå utbildning är uppfyllt genom att personen har permanent uppehållstillstånd eller varaktig anknytning till Sverige. Eftersom båda dessa krav måste vara uppfyllda enligt bestämmelserna i studiestödslagen är föreskriften inte förenlig med lagen och den bör därför upphävas.

2.7 Varaktig anknytning

Förslag: Något krav på en avsikt att stanna i landet för att varaktig anknytning ska kunna uppkomma bör inte uppställas.

Vistelsetiden anses vara sammanhängande även om den studerande har avbrutit sin vistelse i Sverige, så länge avbrottet är kortare än sex månader.

Att en varaktig anknytning till Sverige i vissa fall anses kvarstå när en studerande gjort ett längre avbrott i vistelsen i Sverige, mer än sex månader, ska anges i föreskrift istället för i allmänna råd. Vid bedömningen av om en varaktig anknytning kvarstår ska hur lång tid den studerande vistats i Sverige före avbrottet, vilken sysselsättning den studerande haft, anledningen till utresan och hur länge den studerande varit borta samt personliga omständigheter beaktas.

Att en studerande har en förälder som är bosatt i Sverige och är svensk medborgare, har en särskilt förordnad vårdnadshavare eller är placerad på familjehem eller institution är omständigheter som endast beaktas vid bedömningen av om det finns särskilda skäl att lämna studiestöd trots att permanent uppehållstillstånd saknas. Detsamma gäller den omständigheten att den studerande har barn med en svensk medborgare men inte uppfyller angivna krav på viss vistelsetid i Sverige. Dessa omständigheter ska då inte beaktas vid bedömningen av om den studerande har fått en varaktig anknytning till Sverige.

Enligt 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen gäller inte kravet på permanent uppehållstillstånd för vissa utländska medborgare som har fått en varaktig anknytning till Sverige. Utgångspunkten för reglerna om utländska

medborgares rätt till studiestöd är att det inte ska ges till dem som avser att vistas här endast tillfälligt.

Avsikt att stanna i Sverige

I nuvarande föreskrift (5 §) anges att en studerande som har för avsikt att stanna i landet ska anses ha varaktig anknytning till Sverige om han eller hon uppfyller vissa angivna villkor. Lydelsen ger intryck av att avsikten att stanna i Sverige är ett absolut krav för att varaktig anknytning ska kunna uppkomma. I praxis har bestämmelsen inte tillämpats på det sättet, dvs. ansökningar har inte avslagits enbart på den grunden. Bestämmelsen återspeglar således inte den praxis som tillämpas av CSN och är inte heller i sin nuvarande utformning förenlig med EU-rätten. Den bör därför upphävas.

Vistelsetid i Sverige

Sammanhängande vistelsetid

Enligt praxis ska vistelsetiden anses vara sammanhängande även om den studerande lämnat landet under kortare tid än sex månader. ÖKS har i ett beslut från 2012 uttalat ”Begreppet vistas i Sverige ska inte heller ges sådan tolkning att varje utlandsresa avbryter vistelsen”.⁴ Ett sådant avbrott i vistelsen medför således inte att en varaktig anknytning inte kan anses uppkomma. Avbrottet ska dock inte ingå i beräkningen av vistelsetiden. Att vistelsen ska anses vara sammanhängande även om den studerande har avbrutit sin vistelse i Sverige under kortare tid än sex månader och att den tid som den studerande har vistats utomlands inte ska ingå i beräkningen av den sammanhängande vistelsetiden bör framgå av bestämmelserna.

Avbrott i vistelsen mer än sex månader

När en studerande gjort ett längre avbrott i vistelsen i Sverige, mer än sex månader, kan en varaktig anknytning till Sverige ändå anses kvarstå i vissa fall. CSN har i allmänna råd angett vilka omständigheter som då bör ha betydelse. Det bör, på samma sätt som i övrigt för frågan om en studerande har varaktig anknytning till Sverige, finnas bindande anvisningar om vilka omständigheter som kan utgöra skäl för att anse att den varaktiga anknytningen kvarstår trots att ett avbrott i vistelsen i Sverige överstiger sex månader. Även dessa omständigheter bör därför framgå av föreskrift istället för i ett allmänt råd. Detta omfattas av CSN:s bemyndigande enligt 2 kap. 3 § och 3 kap. 3 § studiestödsförordningen.

Sammantagen bedömning av vistelsetiden

De nuvarande allmänna råden till 5-11 §§ infördes 2009 i syfte att klargöra att CSN kan göra en sammantagen bedömning av den studerandes totala vistelsetid i, och anknytning till Sverige. Det bedömdes nödvändigt eftersom en studerande i vissa fall kan ha uppehållsrätt och en totalt sett stark anknytning till Sverige trots att något av kraven i 5-11 §§ inte är uppfyllda. Utformningen av de allmänna råden innebär att studiemedel i vissa fall bör beviljas trots att någon varaktig anknytning

⁴ ÖKS beslut 2012-12-03, dnr. 2012-04893.

inte finns. Eftersom kravet på varaktig anknytning framgår av studiestödslagen strider ordalydelsen mot vad som framgår av lagen.

CSN har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av bl.a. kravet på varaktig anknytning, 2 kap. 3 § och 3 kap. 3 § studiestödsförordningen (2000:655). ÖKS har i beslut uttalat att omständigheter av det aktuella slaget, den studerandes sammanlagda vistelsetid i Sverige, ska beaktas vid bedömningen av om särskilda skäl för att lämna studiemedel trots att kravet på permanent uppehållstillstånd föreligger.⁵

Det bör därför enligt CSN:s mening vara tillräckligt att den studerandes totala vistelsetid i och anknytning till Sverige kan beaktas vid bedömningen av om det finns särskilda skäl för att lämna studiestöd trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt.

De allmänna råden bör, med hänsyn till vad som anges ovan, upphävas.

Gemensamt barn med make eller sambo som är svensk medborgare

Studerande som har barn med make eller sambo som är svensk medborgare omfattas av det allmänna rådet till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen om särskilda skäl för att lämna studiestöd till en utländsk medborgare trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt. Enligt ÖKS praxis kan en sådan omständighet utgöra särskilda skäl.⁶ När begreppet ”särskilda skäl” infördes i 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen angavs följande i specialmotiveringen (prop. 2005/06:134 s. 39):

”Sådana särskilda skäl kan till exempel flyktingar och alternativt skyddsbehövande eller deras familjemedlemmar bedömas ha även om de ännu inte beviljats permanent uppehållstillstånd eller hunnit få en varaktig anknytning till Sverige. Särskilda skäl kan även anses föreligga för personer som har en nära familjeanknytning till Sverige, till exempel utländska medborgare som har ett gemensamt barn med en svensk medborgare.”

Samtidigt infördes begreppet ”varaktig anknytning” i de nämnda paragraferna. Följande angavs (samma prop., sid. 30-31):

”I normalfallet bör alltså en utländsk medborgare som bott i Sverige i två år ha fått en så varaktig anknytning till landet att studiestöd bör kunna beviljas. Men tiden för när anknytning uppnås kan variera. Den utländska medborgaren kan också på grund av familjeskäl eller liknande anses ha fått en tillräckligt stark anknytning till landet innan tiden för bosättningen uppgått till två år. Gemensamma barn kan t.ex. vara en sådan faktor som ger en stark grad av anknytning. Det kan därför vara rimligt att i en del fall lämna studiestöd innan permanent uppehållstillstånd har beviljats. Det föreslås också i remisspromemorian. Detta skall dock bara gälla under förutsättning att det finns särskilda skäl.”

⁵ ÖKS beslut 2009-12-14, dnr. 2009-04044.

⁶ ÖKS beslut 2006-11-13, dnr. 2006-02899.

Enligt CSN:s mening ger förarbetsuttalandena stöd för slutsatsen att lagstiftarens avsikt varit att enbart den omständigheten att den studerande har barn med en svensk medborgare, oberoende av vistelsetid i Sverige, endast ska beaktas vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger, och inte vid bedömningen av om den studerande har fått en varaktig anknytning till Sverige. Något undantag från villkoren för varaktig anknytning när det gäller en sådan studerande bör därför inte anges.

Särskilt förordnad vårdnadshavare eller placerad i familjehem

Den omständigheten att en studerande har en särskilt förordnad vårdnadshavare eller är placerad i familjehem eller på institution bedöms inte i sig medföra att en varaktig anknytning uppkommer. CSN anser att det är tillräckligt att sådana omständigheter kan beaktas vid bedömningen av om det föreligger särskilda skäl för att lämna studiestöd trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt.

Förälder som är bosatt i Sverige och svensk medborgare

Att en studerande har en förälder som är bosatt i Sverige och är svensk medborgare, bedöms inte medföra att den studerande alltid har en varaktig anknytning till Sverige. Det får anses tillräckligt att en sådan omständighet kan beaktas vid bedömningen av om det finns särskilda skäl att lämna studiestöd trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt.

2.8 Särskilda skäl

Förslag: De allmänna råden om särskilda skäl för att lämna studiestöd till utländska medborgare även om kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt görs mer överskådliga.

Den som är familjemedlem till någon som har fått uppehållstillstånd grundat på att han eller hon bedömts vara flykting, skyddsbehövande eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter bör kunna ha särskilda skäl att få studiestöd även om kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt.

Studerande till och med det år han eller hon fyller 20 år bör omfattas av de allmänna råden avseende särskilda skäl för barn och unga som i likhet med sin förälder har uppehållstillstånd grundat på familjeanknytning till en svensk medborgare eller en utländsk medborgare som uppfyller förutsättningarna för studiestöd.

Att barn ska ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att särskilda skäl ska kunna föreligga bör framgå av de allmänna råden liksom att uppehållstillstånd eller uppehållsrätt grundat på familjeanknytning till en förälder som är svensk medborgare kräver att den föräldern är bosatt i Sverige.

Studiehjälp och studiemedel får lämnas till utländska medborgare även om kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt om det finns särskilda skäl för det. CSN har meddelat allmänna råd som innehåller en uppräknig av en rad exempel på vad som kan utgöra sådana särskilda skäl. De bör delas upp, under flera nya underrubriker, för att bli mer överskådliga.

Flyktingar och deras familjemedlemmar

Även den som är familjemedlem till någon som har fått uppehållstillstånd grundat på att han eller hon bedömts vara flykting, skyddsbehövande eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter bör kunna ha särskilda skäl. Att denna kategori av personer kan anses ha särskilda skäl framgår av förarbetena (prop. 2005/06:134, s. 31):

”Flyktingar och alternativt skyddsbehövande eller deras familjemedlemmar kan t.ex. anses ha sådana särskilda skäl som gör att studiemedel rimligen bör lämnas trots att permanent uppehållstillstånd ännu inte hunnit beviljats och en varaktig anknytning till det nya landet inte hunnit uppnås.”

Denna kategori av personer bedöms också enligt praxis kunna ha särskilda skäl och det bör därför även framgå av de allmänna råden.

Studierande t.o.m. det år han eller hon fyller 20 år

Innan en person får uppehållstillstånd kan denne inte få studiestöd. Även barn, studerande till och med det år han eller hon fyller 20 år, ska ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att det ska finnas särskilda skäl att lämna studiestöd, trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt. Visserligen kan en särskilt förordnad vårdnadshavare i praktiken inte utses förrän uppehållstillstånd har meddelats men för tydlighetens skull bör kravet, på samma sätt som för övriga grupper, även framgå av de allmänna råden.

Nuvarande allmänna råd i denna del gäller barn under 20 år. CSN anser att de bör gälla studerande till och med det år han eller hon fyller 20 år för att överensstämja med övriga bestämmelser i föreskriften som avser denna ålderskategori. På så sätt nås en större enhetlighet och tydlighet då antalet olika åldersgrupper, för vilka skilda regler finns, minskar. Det är också på detta sätt CSN tillämpat reglerna i praktiken.

För att förtydliga att familjeanknytning endast gäller den till en svensk medborgare eller en person som uppfyller förutsättningarna för rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395), och inte arbetskraftsinvandrare, bör detta framgå direkt av det allmänna rådet. Vidare bör det framgå av det allmänna rådet att uppehållstillstånd eller uppehållsrätt grundat på familjeanknytning till en förälder som är svensk medborgare enligt praxis också kräver att den föräldern är bosatt i Sverige.

3 Alternativa lösningar

CSN måste justera de föreskrifter och allmänna råd som myndigheten har meddelat när behov uppstår med hänsyn till hur praxis förändras. Det är också en uppgift för myndigheten att följa upp och försäkra sig om att föreskrifterna och de allmänna råden överensstämmer med lagstiftningen i övrigt på området. CSN har identifierat ett antal brister i nu gällande föreskrifter och alternativet till att göra dessa förändringar nu är att göra dem senare. För att få en så tydlig och transparent reglering som möjligt inom det aktuella området bör förändringarna genomföras så snart som möjligt.

4 Kostnadsrämsiga och andra effekter

Eftersom CSN redan idag tillämpar reglerna på det sätt som föreslås medför ändringarna i CSN:s föreskrifter och allmänna råd i stort sett inga ekonomiska konsekvenser för CSN eller för de studerande.

CSN bedömer även att de föreslagna ändringarna inte medför några andra konsekvenser för de studerande och att det inte heller finns behov av några informationsinsatser utöver de förändringar och förtydliganden som måste göras på myndighetens hemsida, csn.se.

5 EU-rätten

CSN har prövat om de föreslagna ändringarna skulle strida mot de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen och har funnit att så inte är fallet.

Förslaget att 5 § ska utgå motiveras delvis av att den i sin nuvarande utformning inte är förenlig med EU-rätten (se ovan under avsnitt 2.6). Även förslaget till ändring i de allmänna råden till 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen motiveras av att det i sin nuvarande utformning inte är förenligt med EU-rätten (se ovan under avsnitt 2.3).

6 Författningskommentar

1 §

Ett nytt första stycke införs för att förtydliga att föreskrifterna och de allmänna råden endast gäller utländska medborgare. Förslaget behandlas i avsnitt 2.2.

3 §

En definition läggs till, ”Förälder”. Vidare tas definitionerna av ”Bosatt i Sverige” och ”EES-medborgare” bort. Paragrafen justeras även språkligt för att bli tydligare. Förslaget behandlas i avsnitt 2.2.

Allmänna råd till 1 kap. 6 § 2 studiestödslagen (1999:1395)

I ett nytt allmänt råd till 1 kap. 6 § studiestödslagen anges att en tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat endast bör ha rätt till studiestöd om personen har meddelats uppehållstillstånd enligt 4 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97). Förslaget behandlas i avsnitt 2.4.

Allmänna råd till 2 kap 4 § andra stycket 1 och 3 kap. 4 § andra stycket 1 studiestödslagen (1999:1395)

I ett nytt allmänt råd till 2 kap. 4 § andra stycket 1 och 3 kap. 4 § andra stycket 1 studiestödslagen anges när en studerande bör anses vara bosatt i Sverige. Det innehåller en hänvisning till socialförsäkringsbalken och motsvarar det allmänna

rådet till 3 kap. 23 § studiestödslagen i CSNFS 2001:1. Förslaget behandlas i avsnitt 2.3.

Allmänna råd till 1 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395)

Det allmänna rådet har formulerats om för att tydliggöra att CSN gör en egen bedömning av samtliga omständigheter. Ordet registrering har bytts ut mot ”intyg”, för att överensstämja med regleringen i 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2014:198). Specialregleringen avseende medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge tas bort. Förslaget behandlas i avsnitt 2.5.

4 §

Paragrafen upphävs. Förslaget behandlas i avsnitt 2.6.

Allmänna råd till 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen (1999:1395)

Det allmänna rådet har formulerats om för att tydliggöra att CSN ska göra en egen bedömning av samtliga omständigheter. Ordet registrering har bytts ut mot ”intyg” för att överensstämja med regleringen i 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2014:198). Specialregleringen avseende medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge tas bort. Förslaget behandlas i avsnitt 2.5.

5 §

Paragrafen upphävs. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

6 §

Ett nytt andra stycke införs där det framgår att vistelsetiden anses vara sammanhängande även om den studerande lämnat landet under kortare tid än sex månader. Avbrottet ska dock inte ingå i beräkningen av vistelsetiden. Paragrafen har också redigerats språkligt. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

7 §

I första stycket görs en hänvisning till 6 § för att tydliggöra att bestämmelsen reglerar vilka aktiviteter som jämförs med förvärvsarbete i 6 §. Tredje punkten justeras språkligt för att även motsvara de beslutade ändringarna om utbildning i svenska för invandrare (prop. 2014/15:85). I samma punkt utgår kravet på att studier i svenska ska ha varit *på minst halvtid* eftersom det framgår redan av 6 § första stycket andra punkten. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

8 §

Av ett nytt andra stycke framgår att vistelsetiden, som ska ha varit minst två år, ska bedömas vara sammanhängande även om den studerande lämnat landet under kortare tid än sex månader. Detta motsvarar den ändring som gjorts i 6 §. Paragrafen har redigerats språkligt. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

9 §

Andra punkten utgår och i den tidigare tredje punkten, som blir punkt 2, läggs en hänvisning till 8 § till, för att förtydliga att varaktig anknytning genom familjeanknytning kan uppkomma även om inte villkoren i 8 § andra punkten om två års sammanboende i Sverige, är uppfyllda. Hänvisningen till bestämmelser i föreskriften avseende ”en utländsk medborgare” ersätts med en hänvisning till studiestödslagen. Paragrafen har redigerats språkligt. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

10 §

Andra-fjärde punkterna utgår. Innehållet i andra-tredje punkterna, som avser studerande med särskilt förordnade vårdnadshavare respektive studerande som är placerade på familjehem eller institution, finns fortsättningsvis i de allmänna råden till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen §§. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

11 §

Paragrafen har redigerats språkligt.

Allmänna råd till 5-11 §§

De allmänna råden utgår. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

12 §

Paragrafen har redigerats språkligt. Ett tillägg har gjorts vilket motsvarar de nuvarande allmänna råden till 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen. Bestämmelsen anger nu även vilka omständigheter som bör beaktas vid bedömningen av om varaktig anknytning föreligger, när längre avbrott i vistelsen har skett. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

13 §

Paragrafen har redigerats språkligt.

Allmänna råd till 13 § sjätte punkten

De allmänna råden ska finnas direkt efter 13 §. De har redigerats språkligt.

Allmänna råd till 2 kap. 4 § tredje och fjärde styckena samt 3 kap. 4 § tredje och fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395)

De allmänna råden utgår. Förslaget behandlas i avsnitt 2.7.

Allmänna råd till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket

De allmänna råden har delats upp, under flera nya underrubriker, i syftet att göra dem mer överskådliga. De har även redigerats språkligt. Förslaget behandlas i avsnitt 2.8.

Flyktingar och deras familjemedlemmar

Punkten 4 är ny och avser personer som har fått uppehållstillstånd på grund av att de är familjemedlemmar till personer i punkterna 1-3.

Är barn

Det anges att barnet ska ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd. Punkten omfattar ”studierande till och med det år de fyller 20”, till skillnad från som tidigare ”barn under 20 år”. Begreppet ”en person som är bosatt i Sverige” ersätts med ”en svensk medborgare eller en person som uppfyller förutsättningarna för rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395) och familjeanknytningen kvarstår”. Ändringen klargör att arbetskraftsinvandrare inte omfattas. Det bör vara ett krav att föräldern också ska vara bosatt i Sverige.

7 Tidpunkten för ikraftträdandet, behovet av informationsinsatser m.m.

De ändrade föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juni 2016. CSN föreslår att de nya föreskrifterna ska tillämpas på studier från och med det datumet då de träder i kraft. Eftersom CSN redan idag tillämpar reglerna på det sätt som föreslås finns det inget behov av informationsinsatser riktade mot studerande och läroanstalter.

Information om bestämmelserna kommer bl.a. att finnas på CSN:s webbplats. Enligt 21 § författningssamlingsförordningen (1976:725) bör en författning införas i sin helhet i författningssamlingen när den kan bli svåröverskådlig till följd av ändringar. Nu föreslås ändringar i nästan alla paragrafer och samtliga allmänna råd. En viss strukturell ändring föreslås också. Med hänsyn till det föreslås att föreskrifterna trycks om den 1 juni 2016.

8 Författningsförslag

Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2006:7) om utländska medborgares rätt till studiestöd;

Centrala studiestödsnämnden (CSN) föreskriver med stöd av 1 kap. 10 §, 2 kap. 3 § och 3 kap. 3 § studiestödsförordningen (2000:655) i fråga om nämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2006:7) om utländska medborgares rätt till studiestöd

dels att 4 och 5 §§ upphävs,

dels att rubrikerna närmast före 4 § och närmast före 5 § ska utgå,

dels att rubrikerna närmast före 6, 8 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att 1, 3 och 6-13 §§ ska ha följande lydelse, och

CSN beslutar vidare

dels att de allmänna råden till 5-11 §§, 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket samt till 2 kap. 4 § tredje och fjärde stycket och 3 kap. 4 § tredje och fjärde stycket ska upphävas,

dels att de allmänna råden till 13 § sjätte punkten, till 1 kap. 5 § studiestödslagen, till 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen, samt till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen ska ha följande lydelse, och

dels att nya allmänna råd till 1 kap. 6 § andra punkten studiestödslagen (1999:1395) ska införas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Centrala studiestödsnämnden föreskriver följande med stöd av 1 kap. 10 §, 2 kap. 3 § och 3 kap. 3 § studiestödsförordningen (2000:655) och beslutar om följande allmänna råd.

Bestämmelser i lag och förordning m.m.

1 §

Bestämmelser om utländska medborgares rätt till studiestöd finns i 1 kap. 4–7 §§, 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395).

Dessa föreskrifter och allmänna råd gäller endast utländska medborgare.

Bestämmelser om utländska medborgares rätt till studiestöd finns i 1 kap. 4–7 §§, 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395).

2 §

Föreskrifter och allmänna råd för tillämpningen av bestämmelserna i studiestödslagen (1999:1395) och studiestödsförordningen (2000:655) finns i dessa föreskrifter och allmänna

råd samt i

1. Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel, och
2. Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:6) om studiehjälp.

Definitioner

3 §

De termer som gäller uppehållstillstånd och uppehållsrätt har i dessa föreskrifter och allmänna råd samma betydelse som i utlänningslagen (2005:716).

I dessa föreskrifter och allmänna råd menas med

1. *EES-medborgare Utländsk medborgare som är medborgare i en EU-stat, en EES-stat eller Schweiz.*
2. *Bosatt i Sverige Utländsk medborgare som är folkbokförd i Sverige.*

I dessa föreskrifter och allmänna råd har begreppen uppehållstillstånd och uppehållsrätt samma betydelse som i utlänningslagen (2005:716). Med förälder avses biologisk förälder eller adoptivförälder.

Till 1 kap. 6 § andra punkten studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd

Med uppehållstillstånd i Sverige avses sådant uppehållstillstånd som beslutats av Migrationsverket i enlighet med 4 kap 9 § eller 16 a § utlänningsförordningen (2006:97).

Till 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd

Vid bedömningen av om en studerande ska anses vara bosatt i Sverige bör bestämmelserna i 5 kap. 2-8 §§ socialförsäkringsbalken tillämpas.

Permanent uppehållsrätt

Till 1 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd

Prövningen av om en EES-medborgare har permanent uppehållsrätt

Prövningen av utländska medborgares permanenta

i Sverige sker i första hand utifrån hans eller hennes registrering hos Migrationsverket. Detta gäller dock inte en medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge.

En EES-medborgare som inte har någon registrering om permanent uppehållsrätt får i stället själv motivera varför han eller hon ska anses ha en sådan uppehållsrätt. Detta kan göras exempelvis genom att EES-medborgaren visar att han eller hon är folkbokförd i Sverige sedan minst fem år.

Bosättning i annat syfte än studier

En person som tidigare har varit studerande i Sverige ska anses ha bosatt sig i landet huvudsakligen i annat syfte än att studera här, om han eller hon har

1. permanent uppehållstillstånd, eller
2. varaktig anknytning till Sverige.

Upphållsrätt

Till 2 kap. 4 § tredje stycket och 3 kap. 4 § tredje stycket studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd.

Prövningen av om en EES-medborgare har uppehållsrätt i Sverige sker i första hand utifrån hans eller hennes registrering hos Migrationsverket.

En EES-medborgare bör anses ha uppehållsrätt i Sverige även utan registrering hos Migrationsverket, om han eller hon

1. är medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge, eller
2. har ett giltigt uppehållstillstånd.

uppehållsrätt i Sverige utgår från samtliga omständigheter i ärendet. Vid prövningen kan exempelvis folkbokföringsuppgifter, uppehållstillstånd, uppehållskort eller intyg hos Migrationsverket ge vägledning.

Rubriken upphävs

4 §

Paragrafen upphävs

Varaktig anknytning

Allmänt villkor

Rubriken upphävs

5 §

En studerande som har för avsikt att stanna i landet ska anses ha varaktig anknytning till Sverige, om han eller hon uppfyller villkoren för

1. förvärvsarbete i 6–7 §§,
2. familjanknytning i 8–9 §§, eller
3. barn under 20 år i 10–11 §§.

Villkor för förvärvsarbete

Paragrafen upphävs

Varaktig anknytning genom förvärvsarbete

6 §

Den studerande ska efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år på minst halvtid.

En studerande ska anses ha varaktig anknytning till Sverige om han eller hon efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här

1. har vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen har förvärvsarbetat i landet minst två år på minst halvtid.

Vid prövningen av vistelsetid i Sverige enligt punkt 1 ska vistelsen bedömas vara sammanhängande även om den studerande har avbrutit sin vistelse i landet under kortare tid än sex månader. Den tid som den studerande har vistats utomlands ska inte ingå i beräkningen av den sammanhängande vistelsetiden.

7 §

Med förvärvsarbete jämföras tid när den studerande

1. har varit arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen på det sätt som Arbetsförmedlingen bestämmer och under denna tid inte haft studier som huvudsaklig sysselsättning,
2. har deltagit i en arbetsmarknadsutbildning eller

Med förvärvsarbete enligt 6 § jämföras tid när den studerande

1. har varit arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen på det sätt som Arbetsförmedlingen bestämmer och under denna tid inte haft studier som huvudsaklig sysselsättning,
2. har deltagit i en

annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd,
 3. har deltagit i *svenskundervisning* för
 invandrare (*sfi*) eller studerat svenska
 på högst grundskolenivå *på minst
 halvtid*,
 4. har haft sjukersättning,
 aktivitetsersättning eller liknande,
 5. har vårdat en nära anhörig som
 varit i behov av särskild omvårdnad
 på heltid, eller
 6. har vårdat ett eget hemmavarande
 barn som är under tio år.

Villkor för familjeanknytning

Den studerande ska *efter den senaste
 inresan till Sverige* i syfte att bosätta sig
 här
 1. ha vistats i landet under en
 sammanhängande tid om minst två
 år, och
 2. sedan minst två år vara sambo
 eller gift och sammanboende med en
 svensk medborgare eller en person
 som uppfyller förutsättningarna för
 rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra-
 fjärde styckena eller 3 kap. 4 §
 andra-fjärde styckena
 studiestödslagen (1999:1395).

arbetsmarknadsutbildning eller
 annan arbetsmarknadspolitisk
 åtgärd,
 3. har deltagit i *utbildning i svenska*
 för invandrare eller studerat
 svenska på högst grundskolenivå,
 4. har haft sjukersättning,
 aktivitetsersättning eller liknande,
 5. har vårdat en nära anhörig som
 varit i behov av särskild
 omvårdnad på heltid, eller
 6. har vårdat ett eget
 hemmavarande barn som är
 under tio år.

*Varaktig anknytning genom
 familjeanknytning*

8 §

*En studerande ska anses ha
 varaktig anknytning till Sverige om
 han eller hon efter den senaste inresan
 till Sverige* i syfte att bosätta sig här
 1. *har* vistats i landet under en
 sammanhängande tid om minst
 två år, och
 2. sedan minst två år *är* sambo
 eller gift och sammanboende
 med en svensk medborgare eller
 en person som uppfyller
 förutsättningarna för rätt till
 studiestöd i 2 kap. 4 § andra-
 fjärde styckena eller 3 kap. 4 §
 andra-fjärde styckena
 studiestödslagen (1999:1395).

*Vid prövningen av vistelsetid i
 Sverige enligt punktet 1 ska vistelsen
 bedömas vara sammanhängande även
 om den studerande har avbrutit sin
 vistelse i landet under kortare tid än
 sex månader. Den tid som den
 studerande vistats utomlands ska inte
 ingå i beräkningen av den
 sammanhängande vistelsetiden.*

9 §

Undantag från villkoren i 8 § kan göras om den studerande

1. har varit sambo eller gift och sammanboende med en svensk medborgare en sammanlagd tid om fyra år, varav minst ett år har utgjorts av tid i Sverige,
2. har barn tillsammans med en svensk medborgare och är sambo eller gift och sammanboende med honom eller henne, eller
3. har barn tillsammans med en utländsk medborgare som avses i 8 § 2 och i minst ett år efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här har varit sambo eller gift och sammanboende med honom eller henne i Sverige.

Villkor för barn under 20 år

Undantag från villkoren i 8 § kan göras om den studerande

1. är sambo eller gift och sammanboende med en svensk medborgare sedan minst fyra år, varav minst ett år har utgjorts av tid i Sverige eller
2. har barn tillsammans med en svensk medborgare eller en person som uppfyller förutsättningarna för rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395) och sedan minst ett år efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här är sambo eller gift och sammanboende med honom eller henne i Sverige.

Varaktig anknytning för studerande till och med 20 års ålder

10 §

En studerande som vid inresan till Sverige inte har fyllt 20 år ska

1. ha följt med eller senare anslutit sig till sin förälder som bor, förvärvsarbetar och har för avsikt att stanna i landet,
2. ha en särskilt förordnad vårdnadshavare i enlighet med föräldrabalken,
3. ha placerats i familjehem eller på institution av en svensk myndighet, eller
4. ha en förälder som är svensk medborgare.

En studerande ska anses ha varaktig anknytning till Sverige om han eller hon senast det år han eller hon fyller 20 år har följt med eller senare anslutit sig till sin förälder som bor, förvärvsarbetar och har för avsikt att stanna i landet.

11 §

Med förvärvsarbete i Sverige jämföras, utöver vad som framgår av 7 §, även arbete utomlands, om föräldern är

1. utsänd av en svensk statlig

Med förälders förvärvsarbete i Sverige i 10 § jämföras, utöver vad som framgår av 7 §, även arbete utomlands, om föräldern är

arbetsgivare för arbetsgivarens räkning,
2. anställd av ett svenskt trossamfund eller ett organ som är knutet till ett sådant samfund, eller
3. anställd av en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet.

Till 5–11 §§ meddelar CSN följande allmänna råd

Undantag från kraven på varaktig anknytning kan i vissa fall göras. CSN kan då göra en sammantagen bedömning av den studerandes totala vistelsetid i och anknytning till Sverige.

Till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd

Särskilda skäl för att göra undantag från kravet på permanent uppehållstillstånd kan exempelvis finnas för en studerande som

1. har fått uppehållstillstånd i Sverige grundat på att han eller hon bedömts som flykting eller skyddsbehövande i övrigt alternativt på grund av synnerligen ömmande omständigheter,
2. har barn med och är sambo med en svensk medborgare i Sverige samt har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt grundat på familjeanknytning till den svenska medborgaren,
3. är under 20 år och har en särskilt förordnad vårdnadshavare i enlighet med föräldrabalken eller som har

1. utsänd av en svensk statlig arbetsgivare för arbetsgivarens räkning,
2. anställd av ett svenskt trossamfund eller ett organ som är knutet till ett sådant samfund, eller
3. anställd av en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet.

De allmänna råden upphävs

De allmänna råden flyttas

placerats i familjehem eller på institution av en svensk myndighet,
 4. är under 20 år och i likhet med sin förälder har uppehållstillstånd grundat på familjeanknytning till en person som är bosatt i Sverige, under förutsättning att familjeanknytningen kvarstår, och
 5. är under 20 år och har en förälder som är svensk medborgare samt har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt grundat på familjeanknytning till föräldern.

12 §

En studerande får göra ett avbrott i vistelsen i Sverige på högst sex månader utan att rätten till studiestöd enligt 6, 8 och 9 §§ påverkas.

En studerande, som har bedömts ha varaktig anknytning till Sverige enligt 6-11 §§, behåller denna anknytning så länge han eller hon inte har avbrutit sin vistelse i Sverige under en sammanhängande tid som är längre än sex månader.

Även vid avbrott under längre tid än sex månader kan den varaktiga anknytningen i vissa fall kvarstå. Vid bedömningen ska hänsyn tas till den studerandes vistelse i Sverige före avbrottet, sysselsättning i Sverige före avbrottet, anledningen till utresan från Sverige, tiden för avbrottet och andra personliga omständigheter.

13 §

Ett tillfälligt avbrott i vistelsen i Sverige påverkar inte heller en studerandes rätt till studiestöd, om vistelsen i utlandet beror på att den studerande

- 1. har gjort sin militärtjänstgöring i hemlandet,*
- 2. är utsänd av en svensk statlig arbetsgivare för arbetsgivarens räkning,*
- 3. är anställd av ett svenskt*

En studerande anses inte ha avbrutit sin vistelse i Sverige när en tillfällig vistelse i utlandet beror på att den studerande

- 1. har gjort sin militärtjänstgöring i hemlandet,*
- 2. är utsänd av en svensk statlig arbetsgivare för arbetsgivarens räkning,*
- 3. är anställd av ett svenskt*

trossamfund eller ett organ som är knutet till ett sådant samfund,
4. är anställd av en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet,
5. studerar med studiestöd från CSN, eller
6. har varit med om en viktig händelse inom familjen.

Till 13 § meddelar CSN följande allmänna råd

Med *en* viktig händelse inom familjen bör normalt avses exempelvis allvarlig sjukdom hos en nära anhörig.

Till 2 kap. 4 § tredje och fjärde styckena och 3 kap. 4 § tredje och fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd

Särskilda skäl

Till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen (1999:1395) meddelar CSN följande allmänna råd

Särskilda skäl för att *göra undantag från* kravet på permanent uppehållstillstånd kan exempelvis finnas *för en studerande som*

1. har fått uppehållstillstånd i Sverige grundat på att han eller hon bedömts *som* flykting eller skyddsbehövande *i övrigt alternativt* på grund av synnerligen ömmande omständigheter,
2. har barn med och är sambo med en svensk medborgare i Sverige samt har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt grundat på familjeanknytning till den svenska medborgaren,
3. är under 20 år och har en

trossamfund eller ett organ som är knutet till ett sådant samfund,
4. är anställd av en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet,
5. studerar med studiestöd från CSN, eller
6. har varit med om en viktig händelse inom familjen.

Till 13 § sjätte punkten meddelar CSN följande allmänna råd

Med *begreppet* viktig händelse inom familjen avses exempelvis allvarlig sjukdom hos en nära anhörig.

De allmänna råden uppbävs

Särskilda skäl för att *lämna studiestöd till en utländsk medborgare trots att* kravet på permanent uppehållstillstånd *inte är uppfyllt kan* exempelvis finnas *i följande fall.*

Flyktingar och deras familjemedlemmar

Om den studerande

1. har fått uppehållstillstånd i Sverige grundat på att han eller hon bedömts *vara* flykting,
2. *har fått uppehållstillstånd i Sverige grundat på att han eller hon* bedömts vara skyddsbehövande,
3. *har fått uppehållstillstånd i Sverige*

särskilt förordnad
vårdnadshavare i enlighet med
föräldrabalken eller som har
placerats i familjehem eller på
institution av en svensk
myndighet,
4. är under 20 år och i likhet med
sin förälder har uppehållstillstånd
grundat på familjeanknytning till
en person som är bosatt i Sverige,
under förutsättning att
familjeanknytningen kvarstår, och
5. är under 20 år och har en förälder som
är svensk medborgare samt har
uppehållstillstånd eller uppehållsrätt
grundat på familjeanknytning till
föräldern.

på grund av synnerligen
ömmade omständigheter, eller
4. har fått uppehållstillstånd i Sverige
på grund av att han eller hon är
familjemedlem till en person som
omfattas av punkt 1-3.

Gemensamt barn med svensk medborgare

Om den studerande har barn
med och är sambo eller gift och
sammanboende med en svensk
medborgare i Sverige samt har
uppehållstillstånd eller
uppehållsrätt grundat på
familjeanknytning till den
svenska medborgaren.

Studerande till och med det år han eller hon fyller 20 år

Om den studerande har
uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i
Sverige och

1. har en särskilt förordnad
vårdnadshavare enligt
föräldrabalken, eller
2. har placerats i familjehem eller
på institution av en svensk
myndighet.

Om den studerande

1. i likhet med sin förälder, har
uppehållstillstånd grundat på
familjeanknytning till en svensk
medborgare eller en person som
uppfyller förutsättningarna för rätt till
studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde
styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde
styckena studiestödslagen (1999:1395)
och familjeanknytningen kvarstår,
eller
2. har uppehållstillstånd eller
uppehållsrätt grundat på
familjeanknytning till en förälder
som är bosatt i Sverige och svensk
medborgare.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna författning träder i kraft den 1 juni 2016 och gäller för studier från och med samma datum.